1876. VIII. évfolyam. 160. szám. Csütörtök, augusztus 17.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczen-vidéki „független ségi párt“ közlönye.
Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az a Délszlávország.

III.

A Délszlávország, vagy császárság, tehát, melyet az Omladina nagy férfiainak egetverő fantásiája kifundált, a rendkivüli erőfeszitések daczára is most az egyszer szétmállott A kártya vár, mit a tulzók és semmit nem veszélyeztető lelkiismeretlenek könnyelmüen szilárd alap nélkül mintegy felfujtak, összeomlott, s még ez időszerint nem láthatók tisztán azon áldozatok, miket romjai alá temetett. Az eddigelé a háboru előtt valódi jóllétnek örvendő szerb nép, részben leöletett, részben még fegyverben áll, reménytelenül, nem bizva többé sem saját, sem vezérei erélyében, bátorságában, a harczképtelenek futnak különböző irányban, keresve azon pontokat, hova nem hathat el, üldöző ellenségének boszuló karja. A viaszként minden benyomásra érzékeny, puha természetü ingatag fejedelem, a helyett, hogy ha már csakugyan nem volt benne elég fizikai erő és bátorság kellő időben megfékezni a harcz áramlatát és elment fővezérnek a harczmezejére — a helyett, hogy mintegy népfejéhez illő lett volna, s bátran mint egy fiatal oroszlán kivont szablyával mutatván személyét dandárai élén, lelket és vitéz kitartást öntött volna katonáiba, félénk halványsággal vonult meg hadai hátterében, ellenének minden egyes győzelmi hire után elpalástolhatatlan félénkséggel hátrább tolatván bus merengéseinek tanyáját, a főhadiszállást.

De megfélemlett lelke a háttérben sem talált megnyugvást, haza szökött Belgrádba, mint egy elkényeztetett iskolás gyermek a leczke órákról, szökvén szökött be a fejedelmi lak hátsó ajtaján, ki nem sokkal ezelőtt zászlók lengése, zsiviók és ágyudörgések közt távozott onnan el.

Vajon Natalia fejedelemasszony miden izgatott kedélylázaiban időelőtt ajándekozá meg az Obrenovics dinastiát egy trónörökössel, vajon okozott-é a dicsfény és babér nélkül megtért bus leventének apai örömöket? Vajon megfogja-é találni azon utat, mely a jelenlegi zavarok tömkelegéből kivezeti, és azon kezeket, melyek az apa s aztán utóda számára előteremtsék azon kapcsokat, melyek ingó trónusa lábait biztos talajon megszilárdithassák? Ezen kérdésre megfelel majd a közeljövő.

Most a legnagyobb fejetlenség és izgalom közepette, midőn egyik hir lerontja a másikat, azt az egyet bátran lehet tudni az előzményekből, hogy Milán fejedelem nem nagyon soká győzi zsinórral, mert valódi bizalommal egyfelé se tekinthet. A hadseregnél egyénisége egyátalában nem kegyelt; Risztics ur és társaitól meg épen félnie kell, — a lehető miniszterekben pedig, kiknek előállításával Magazinovicsot bizta meg, még legkevésbé se vetheti meg reménye horgonyát. Az is a kétségek sorába tartozik, hogy az összehivni szándékolt nagy Szkupstina, mely a hadizenet felől megsem kérdeztetett, most az országocskára torlódott nagy vihar közepette a szörnyü veszedelmek halmazában, kiket kárhoztat és kiket itél el, ezt tudni nem, csak gyaitani lehet, annyi azonban bizonyos, hogy Milán a Szkupstinától sem várhat valami nagy pártfogást, nem remélheti a ragaszkodásnak valami csattanós jelét.

Germáni urat is hasztalan küldé véleményünk szerint Sztambulba, kiesdeni egy fegyverszünetet és aztán a békét, mert az ok nélkül felingerelt, és arczátlanul provocált porta, nem fog Milán urral alkudozásba elegyedni, hanem a fejedelem és hadizenő kormánya mellőzésével, a szerb országgyüléssel, mely különben sem vádolható a véres harczok felidézésével.

Nagy valószinüséggel bir az a feltevés is, hogy a török porta győzelmi lobogóit Belgrádig viszi, s csak onnan, csak a befejezett teljes győzelem után fogja a békét proklamálni, még pedig ha nem csalódunk, az európai diplomatia teljes kizárásával, és nem oknélkül, mert jelen hadjárata által kellőleg bebizonyitotta azt, hogy bár beteg ember nevével látták jónak megtisztelni, mégis tudott a maga lábán járni, idegen tisztek és segitség nélkül határozott győzelmeket vivni, és olyanforma dologról meggyőzni Európát, hogy az a kezdetben lenézett török haderő, még talán adandó alkalommal egy kissé furcsább hadakkal is előnyösen fogna szembeszállni, mint minők a szerbek.

Mi a szerb fejedelem futását biztosnak tartjuk, ő véleményünk szerint, rémitő kudarczai után nem kormányképes többé Szerbiában, nem saját népe, nem a török kormány előtt.

Hacsak később, a bosszus, elkeseredett indulatok lecsilapultával nem sikerülend a diplomatáknak sok csürés, csavarás és kacskaringós makhinátiók után valamikép a fejedelmi székbe vissza sánzsirozni.

A szerb nép jövője mindezek daczára nem látszik valami sötétnek és reménytelennek. Nem mert a török porta jelenben kormányozó férfiairól joggal fellehet tenni, hogy a legyőzött ellenséges nép irányában, magától, minden külbefolyást mellőzve, csupán lovagias érzelmei tolmácsolására, a körülmények által megengedhető határig el fog menni a kegyelmes engedékenység terén.

Ezt nem csak ugy elgondolva könnyedén vetjük a nyilvánosság elé, ezen feltevésre jogosit azon körülmény, melyet a legközelebbi napok eseményei tárnak elénk a bolgárok földén.

Még vágtatnak a harcztéren a paripák, még égő kanóczczal áll a tüzér az ágyuk gyutácsánál, még itt-ott mint apró halálmadarak sivitanak a gyilkoló ólmok a légben, s már a bolgárok számára, csendes házielet biztosit az amnestia, mit a török kormány a napokban kihirdettetett. A szerbek is készen lehetnek rá, hogy a török kormány a nép irányában sem téveszti el szem elől azon emberies irányt, melyet Bulgáriában követni magát indittatva érezte, ha szinte a szerbek állása nem ugyanazonos is a bulgárokéval.

A katasztróta befejezésével tehát, nem az ellenség bosszuvágyának kielégitésétől tarthatnak a szerb korifeusok, hanem a néptől, mely okvetlenül feleletre fogja vonni mindazokat, kik országos veszedelmük felidézésében bünösöknek ismertetnek el, és keze ügyébe fognak esni a közvélemény tolmácslóinak, kik a szomoru okozatok után bizonyosan az okozókat fogják felkeresni és feleletre vonni.

T. D.

— **A miniszterelnök** tegnap érkezett Budapestre Gesztről; Széll pénzügyminisztert is tegnap este várták a fővárosba.

— **Minisztertanács** fog ma tartatni Budapesten, mint a „P. Napló“ hallja, melynek főtárgyát az uj vám és kereskedelmi szerződés a bakkérdés fogják képezni; szó lesz továbbá azon kereskedelmi szerződésekről, — melyeket monarchiánk Német, Franczia, Olasz, és Angolországgal fog kötni.

— **A külügyminiszterium**, mint a „P. C.“ jelenti, azon határozott ohajt nyilvánitotta, hogy a kül államokkal kötendő szerződéseket a törvényhozások még ez ősz folyamán végezzék el; a szerződési javaslatok, a kereskedelem és pénzügyminiszteriumban, már is beható tanulmány tárgyát képezik.

— **A legujabb török** kölcsön. A török pénzügyminiszter, — sok utánjárással három konstantinápolyi görög bankártól: — Zarifi, Maurocardato és Zarifi Zafrogolától 160,000 fontnyi előleget kapott 12% kamat s 6% bizományi költség mellett. Zálogul a kormány dohánykészlete köttetett le. E kölcsönből befolzó pénz egy része a salonicii vérengezések miatti kárpótlásokra fordittatott.

Az egyéves önkénytesség intézménye.

A magy. kir honvédelmi miniszter az önkénytességi szabályzat módositása tárgyában rendeletet bocsátott ki, melyet lapunk szük tere miatt egészben nem közölhetvén az erre vonatkozó megjegyzéseit az „Alföld“-nek átvesszük:

A szép remények, melyeket a nemzet zöme ehez csatolt, egytől egyig füstbe szálltak; az intelligens magyar elem, mely az osztrák érzelmü hadseregben fermentum gyanánt lett volna hivatva működni eltéveszté hatását és hogy az eredmény a várttal nem homlokegyenest ellenkező, az alig köszönhető egyébnek, mint a rövid szolgálati időnek. Különben már az eddigi „engedmények“-et is sokallják és minden lehetőt elkövetnek, hogy minél nagyobb megszoritásokat tegyenek, hogy minél inkább vexáljak, bosszantsák az önkényteseket és különösen a magyar önkényteseket. Folyton a legkeserübb panaszok hallhatók a sok érzékeny mardosás, guny, sértegetés, kiáltó igazságtalanság és méltatlanság felől, melyeknek a magyar intelligens önkéntes a többnyire idegen földről importált hontalan tisztek részéről ki van téve; a legmegalázóbb gunyszavakat kell hallania a magyar nemzetiség, nyelv és parlamentarismus ellen.

Ily körülmények között mi természetesebb, mint hogy a helyett, hogy a harczias szellem és katonáskodás iránti vágy növeltenék, egyenest azoknak elölését, megutáltatását érik el. A müvelt ifju retteg a pillanattól, midőn be kell lépnie a tényleges szolgálatba, hogy egy évig izolálva a humanitás és méltányosságtól, életét a legkinzóbb gyötrelemben töltse, és sorsát tisztán az egyéni rokon- és ellenszenv veszélyeinek tegye ki.

Pedig sehol sem lehet nagyobb szükség az egyéni méltányosság és tapintatra, mint ép a katonaságnál, hol a disciplina vas köpenye alá annyi méltatlan- és igaztalanságot lehet megtorlás nélkül tuszkolni, és hol a hatalommal való való visszaélnek a föltétlen hódolat merev szabályai alatt oly tág tere nyilik,

Hogy mi okozza az antagonismust az egyévi önkéntesek, és a hadsereg egyébb körei között, azt nem nehéz találni. Okozza ezt azon megkülönböztetés, azon látszólagos protectio, melyben őket a törvény részesiti. Pedig, ha a dolgok okait fürkészszük, ezt minden elfogulatlan nemcsak méltányosnak, de egyszersmind szükségszerünek fogja tartani. Az önkénytes lényegileg arra szolgál, hogy müveltségénél és ismereteinél fogva gyorsan a tiszti rangra emelkedjék, anélkül, hogy a kincstár terhére válnék. A tapasztalás azonban azt mutatja, hogy a magyar önkényteseknek csak elenyésző része emelkedik tiszti rangra. Oka ennek: a sok önkényes megszoritás, bosszantás, elkeseritės, visszajesztés, és az igyekezet leiohasztása. Azonkivül a magyar önkéntesek nagy része nem birja a vizsgaletétel első feltételét (mely az anomálik mintaképe) a német nyelvet. Legyen a magyar önkéntes még oly tehetséges ész szakképzett ha a német nyelvben nem tökéletesen jártas, nem lehet tiszt azon hadseregben, melyet házája véres verejtékével tart fenn.

De az eddigi türhetetlen állapotnál még türhetlenebbet alkot az uj szalályzat. Ez még inkább megneheziti az önkéntesek állását.

Azon önkéntesek, — kik a szolgálati év első felének eltélése után legalább a tizedéssé való előléptetésre nem szerezték még az alkalmasságot, „nemcsak az elméleti előadások további látogatásából zárandók ki, s nemcsak a gyakorlati szolgálat minden ágában alkalmazandók, hanem a legalsóbb zsoldfokozatban álló katonák által teljesitendő, és szorosan katonai szolgálatokra is szoritandók.“ E pontból kiri a soldateska gyülölete az önkénytességi intézmény ellen, kiri azért, mert oly feltételt kiván az önkéntestől, mely egyesegyedül az ő kezébe van letéve. Mert a müveltség és ismeretek azon silány foka, mely a tizedesi rang elérésére szükséges, csak feltételezhető a középtanodát végzett önkéntestől. Világos tehát, hogy az akadály nem annyira az önkéntesnél, mint egyebütt keresendő. — Egy másik megszoritás az, mely az elméleti tiszti vizsga letételén kivül még a gyakorlatit is kivánja, ileiőleg a pressió egy neme helyett kettőt hoz érvénybe. Ilyen továbbá a 6-ik pont is, egyszóval, az egész szabályzat az ezen intézmény elleni gyülölet bélyegét hordja magán, habár nem nagy fáradsággal találhat a militarismus e rendszabályokra oly mázt, mely első pillanatra ez intézkedésekről még az odium színét is elvenni képes.

Rosz szemmel nézik továbbá a katonai körök azt is, hogy az önkéntes szolgálati éve alatt tanulmányait folytathatja. Azért eddig csak az illető tiszt kivételes jóindulatától függött, hogy lehetővé tegye-e ezt, vagy pure et simple megakadályozza. Most meg egy látszólag méltányos intézkedés által az önkéntesnek tudományos pályáján való előhaladása már szabályszerüleg, ha lehetetlenné nem is tétetik, de legalább szerfelett megnehezittetik. Ezen uj intézkedés szerint ugyanis, az önkéntes ideje katonai kiképeztetése czéljából télen reggeli 9, nyáron pedig 10 óráig vétetik igénybe; mig délutánja télen nyáron egyaránt és egészen. A tanulmányra rendelkezés alatt álló idő e szerint csak oly önkéntesekre nézve lehet elegendő, kik különös geniálitással rendelkeznek vagy még ezekre sem, mert az előadásokra alig járhatnak.

Sok, nagyon sok panaszunk van az önkénytességi intézmény jelen alakja ellen. De e panaszaink eredménytelenül hangzanak el a pusztában; nem jutnak oda a széditő magasságba, hol a monarchiának leghatalmasabb ura, a hagüyminiszter, szokott a parlamentarismus és a „kiszabott“ budgetek fölött mosolyogni. De szabályztatok nem is segitenének a mi bajainkon. Mi gyökeres intézkedéseket tartunk szükségesnek, olyanokat, melyek az önkénytességi intézmény jelen alakját lényegileg átváltoztatják, mert a jelen alak tarthatatlan, czéltévesztett és elégedetlenséget keltő nemcsak nálunk, de még a Lajthán tul is. Mi szeretnők ha az intelligens magyar elem nem forgácsoltatnék szét, mint az különösen az uj szabályzat szerint lehetséges leend. Hanem, ha az a hadsereg kebelében oly csekély méltatásban részesül, majd megbecsüli azt a honvédség melynek főhibáját talán ép ezen ellem hiánya képezi.

— ***A magyar fővárosból.*** **Király** ő felsége nevenapján az izraelita templomokban isteni tiszteletek fognak tartatni. **A fővárosban** a napokban 32 foku melegség uralkodott. **A pesti** part megvédése czéljából az albizottság azt javasolta, hogy a Victoria gát 15,000 frt költségen 29 lábra emeltessék. **B. Latinovics Leo** 6. lovas ezredbeli honvéd fő hadnagy tiszti rangjáról s czimérül öneként leköszönt. **Az I. magy.** tisztviselő-egylet e hó 24-én a budai fő-reáltanodában közgyülést tart. **A budapesti** kávésoknak ünnepélye pedig e hó 23-án este lesz. **Egyik gőzhajó-társaság** ügynökségének valeria utczában levő irodájába tegnap előtt éjjel ismeretlen tettesek betörtek rablási szándékból, de a felébredt lakosok zaja következtében a rablók megfutottak.

Vidék.

— A „Debreczen“ levelezése. —

Érmellék, aug. 15.

T. Szerkesztő ur.

Azt már megszoktuk, hogy időjárásról, rosz természől s adó exekutióról panaszkodunk, mert hiszen a levelező sem teremthet mindig zürzavart a világban, melyről aztán egy álló hétig mindig legyen mit irni. Ha hát a szerelmes ifju kezdheti ezen szerelmi vallomását:

A „DEBRECZEN“ tárczája.

Dugonics András — irja Toldy Ferencz — az első népies iskola alapitója 1840-ben okt. 7-én született Szegeden, hol hasonnevü atyja város kapitánya s a tanácsnak nagy és üdvös befolyásu tagja volt, ki fiának is gondos nevelést adott. Már első iskoláiban oly buzgó tudományszeretet fejlett ki benne, hogy azt hivén csak mint pap élhetni teljesen és kizárólag a tudományoknak, anyja ellenzése daczára, a kegyesrendbe lépett. Sanyarunak találta ugyan kezdetben a böséghez és kényelemhez szokott jó-ház-gyermeke s anyjának kedvence az ujoncz szerzetes életet, de a fiatal Dugonics állandó maradt. Elvégezvén a bölcsészetet és hittudományokat s áldorrá szenteltetvén, gymnasiumi tanárságra alkalmaztatott, még pedig Erdélyben Medgyesen, hol a két felső osztály bizatott reá. E küldetés döntő lett szellemének irányára nézve. Erdély ugy is mint a hajdani római birodalom tartománya s romai emlékek classicai földje, de ugy is mint a nemzeti mondavilágban sajátszerü regényes szinnel feltünő kisebb haza, romai és dák, hun s magyar-fejedelmi emlékezeteivel az ifju tanárban a réginéség s általában a történelem iránt szenvedélyt költött fel. 1770-ben Nyitrára tétetvén át, ott a püspöki növeldében a bölcsészet tanitásával bizatott meg, e mellett a költészettel foglalkozott. Gyöngyösi István volt előképe, kit a kor az egyetlen classikus magyar költőnek tartott, tárgyait azonban még most a classicai mondakörbe keresve. I., munkája „Trója Veszedelme“ volt, melyet a régi versszerzőknek irásaibólegy be szedett és versekbe foglalt. D. A. kegyes osk. szerzetes pap. Pozs. 1774. 4 r. Az epos maga, melyben Virgilt, az Aeneis 2-ik könyve szerint szabadon követi a II. könyvet képezi; első könyvül a trójai háboru ostromló és védelmező vezérei története előzi meg; kivonva Homer Hygin, Sicliai Diodár s másokból prózában; harmadikul pedig magyarázó jegyzetek követik. Toldalékul „Különféle Versek“ állanak, u. m. Virgilből az első ekloga, Ovidból Pallas és Arachne regéje s a világkorok leirása, Horácból két óda; mind ez, valamint az epos is négyes versszakokban. Ugyanekkor a jezsuitarend eltöröltetésével királyivá lett, nagyszombati egyetemhez a mathematikai tudományok kir. tanárává neveztetett.

Nem illvén a tudósok akkori felfogása szerint egyetemi tanárhoz ily anyanyelven és népszerüen irt munka, hogy a megszólókat elnémitsa, egy latin tanregényt irt, elsőt s utólsót e nyelven — s azt 1778-ban kiadta ily czim alatt: „Andreae Dugonicii Argonauticorum sive de Vellere aureo LLXXIV“, s igy legalább a tudós nyelv hiányos ismerete emlegetésének vetett véget. E munka pajzsa megett adta, most második, az elsőt az előadás becsével messze tulhaladó eposát; (3) Ulyssesnek ama hires és nevezetes görög királynak „csudálatos történetei.“ — Pest 1780., melyben az Odysseát követte, szinte szabadon, a classicai szin nyoma nélkül négyesekben. Jött II. József kormánya, s ezzel majdan a német nyelvet tannyelvül kijelölő rendelet. Révai, egy a magyar nyelv emelésére czélzó tervek felett Dugonics viszont a magyar nyelvnek a felsőbb tudományok tárgyalására és alkalmas voltát bizonyitandó munkával. (4) A Tudákosságnak (igy nevezte Dug. a mathesist) két könyvei, melyekben foglaltatik a Betűvetés (algebra) és a Földmérés (geometria) Pozs. és Pest 1784. 2 köt. 2-ik megbővitett kiadás u. o. 1798; (5) A Tudákosságnak III. könyve: A háromszögellések (trigonometria) és IV. könyve: A csúcsos szelésekről (de sectionibus coniicis). E munkát nyomban követte (6) Etelka, egy igen ritka magyar kisasszony Világosvárott Árpád és Zoltán ideikben. 1788. 2. köt. E regény a feltalálás és alkotás gyengesége s az előadás zordonsága daczára, roppant hatást idézett elő, és szerzőjét rögtön a legnépszerübbé tette a magy. irók közt, a középronu mohón kapott az uj csodán, 1791. 2-ik, 1805. 3-ik kiadásban terjedt el, a lelkesedett anyák sorban Etelka nevére keresztelték leányaikat. Etelka nem csak regény, — mely az olvasót uj példával Árpád fejedelmi körébe vezette be, hanem politikai tett is volt, tiltakozás a császár németesitő igyekvései ellen, s ez irányban a visszaható irodalomnak legpregnansabb jelenete. Ezt azután még sora a regényeknek, szinjátékok és történeti munkáknak követte, melyek időrendben a következők: (7) Aranypereczek, szomoru történet 5 szakaszokban. Pozs. 1790. családi regény Barcsay Ákos fejedelem korából. (8) A gyapjas vitézek, Pozs. 1794. 2 köt., magyar átdolgozása a szerző argonauticonjának. (9) Jeles történetek, melyeket a magy. játékszinre alkalmazott. Pest 1794. 2 köt. (A darabok ezek: Toldi Miklós; Etelka karjelben; Báthory Mária; Kun László.)

Ezek után következett (10) Gyöngyösi István költeményes maradványai kiadása, 2. k. 1796. (11) A Szerecsenek, 1798. Ez Heládor Aethiopikáinak nyomán készült. (12) Romai történetek, 1800. a rómaiak története Augustusig. Livius Entropius, de főkép Florus után. (13) A magyaroknak uradalmaik. 1801., mind a régi, mind a mostani időkben. A magyar tartományok rövid története, átnézete, határai, cimerei. 28 rézmetszettel. (14) Jolánka, 2. köt. 1803. számos nyelvészeti értekező jegyzetekkel, melyek a kor etymologiái játékairól tesznek tanuságot. (15) Szittyai történetek, 2 köt. 1806—8., a magy. őstörténelme Árpád haláláig. (16) Cserei, egy honvári herczeg, magyarositotta D. A. 1808. Taksony korába áttett regény. (17) Radnai történetek, 1810., a radnai kápolna csodái, a bucsujárók számára. — S eddig terjedt Dugonics irodalmi működése, mig egyetemi tanárságát folytatta. E mellett viselt az időszakban többször dékánságot, rectorságot is; birta az ifjuság szeretetét, nyájassága és jótékonysága tekintetben állt előtte szigora által. A latinul előadottakat magyarul is fejtegette. Tanitványait — kiket különös bizalmára méltatott — tanitgatta. Ezek közt volt Gaál György, a magyar népmesék első gyüjtője is.

Végre meg jött az agg kor, s Dugonics 34 éves egyetemi pályája után nyugalmaztatván magát 1808-ban szülővárosába vonult, hol az övéi közt vidám és folyton munkás öregséget élvén 1818. jul. 25. fájdalom s a halál félelme nélkül elhunyt 78-ik évében.

Ez utólsó tiz évben munkásságának gyümölcsei (18). Nevezetes Hadi vezérek 1817. (életrajzok Plutareh és C. Nepos után), (19) A magyarországi várak leirása, de ezt benem végezhette s maig is kéziratban van, s befejezte (20) Magyar példabeszédek és jeles mondatok“ gyüjteményét is, melyet P. Chrysostomus által irt életrajzával együtt, Grün Orbán szegedi nyomdász adott ki. Ezen kivül élet irója szerint leforditotta Sallustius Catilináját és Plautus Nenechmusát. Fejér Gy. szerint megirta a nagyszombati egyetem keletkezése történetét, s több életrajzot, köztök a magáét is. (Ezeket Toldi nem ismeré).

Karácson Chrysostomus Ince rendtársa ekként jellemzi Dugonicsot: „Termetére nézve magas, tömött egyenes szálú ember volt. Szép s eleven képének különös diszére szolgált gyönyörü fodros haja. Édesen, de egyszersmind férfiasan hangzó szava, gyors lépése, könnyu mozdulása, belső tüzre s nemes indulatra mutattak. Feje természetesen az égnek szegve csupán az érdemnek s méltóságnak hódolt, hizelkedésre alacsonyságra soha nem hajlott. A sok beszédet kerülte; elmésen mulatni szeretett. Mind hasznos, mind fontos vala a mit mondott; leginkább a tudósok társaságában mély látással s józan itélettel különböztette személyét. Az ifjakkal hozzájok illő vidámsággal mulatott, melyre nézve általában szerettetett s társasága kerestetett. Felebarátja szerencsétlenségén, ha ellensége volt is, soha nem örvendett senkinek nem artott, annál inkább szivében alacsony és gonosz lelkek módjára bosszú állást nem forralt. Felebarátának békességét, boldogságát óhajtotta és eszközölte.“ A többi jótéteményei között 1000 frtnyi alapitványt tett, melynek kamata évenként legöregebbik szerzetes társának adandó. A hálás Szeged a 30-as években felüggesztette városháza teremében hires fia képét, rendtársai pedig 1847-ben sirját egy vörös márvány szoborral jeleiték.

Most pedig honfitársai nagyságához s hiréhez méltó emlékszoborral tisztelék meg; mely nemzetünknek nagy fiai iránti mély tiszteletét, s dicsőitését jelezi, s egyszersmind megtanit bennünket arra, hogy a barczi zaj, az ellenségen nyert győzelem elenyésző semmiség a szellem győzelmihez képest. Dugonics legfeltöbb kincsünket a nyelvet védelmezvén, örökös tiszteletörkre lett érdemes. Hogy irodalmi értékét s becsét komolyan megszemlélhessük legközelebbi lapunkban ennek, mennyiben terünk engedi, külön czikket szentelünk.

„nagysád! . . . be szép idő van", a vidéki levelező miért ne kezdhetne háládatosabb tárgy hiányában az időről egy árva levelet.

Nos hát szép idő van, esőnk nem jár, ha van mit, nyomtathatunk, hanem tengerink nem lesz, erre ugyan azt mondaná a német, hogy nem is muszály mindig kövér szalonnát enni, hanem ez a mi szegény népünk kenyeret is ennék ám abból.

Valamikor megigértem, hogy a Váradi igazgatása alatt Székelyhidon működő szintársulatról mondok valamit, hanem hát az ilyen falusi paraszt ritkán vehet alkalmat magának, hogy a városi ember élvezeteiben részt vegyen, igy történt, hogy mindössze kétszer nézhettem meg őket idáig.

A mi a társulatot illeti előre kell bocsátanom, hogy nagyon gyarló kritikusnak tartom azt, — ki a vidéki szintársulatok tagjait egy fontban méri a nagy színházak tagjaival, mert bár nem lehet ugyan tagadnunk, hogy vidéken is bolyonganak nagy tehetségek, de általában véve csak közép erőkkel állunk szemközt többnyire, — kiket meg kell dicsérnünk akkor is ha nálok a szorgalom jeleit tapasztaljuk.

Váradi szintársulata minden esetre a jobbak közé tartozik, mely képes kellemesen szórakoztatni a közönséget.

Láttuk tehát először is a „Falu rosszát" mely általában véve sikerült, különösen kitünt jó alakitásával Hegyi (Gonosz Pista bakter,) Sándor (Göndör Sándor szolgalegény) szinte jó szinpadi alak volt s kellemes hatást tett a nézőre. Sándorné (Boriska) érzéssel játszott, Jávorfiné (Finom Rózsi) eléggé csapodár menyecske volt. A többiek élénkebbek lehettek volna, mind e mellett is egyes jeleneteik eléggé sikerültek.

Sajnos, hogy a kivül tolongó alsóbb osztály féken tartására egyetlen rendőr közeg sem jut, legalább vasárnaponkint, mert bizony a feszült figyelemmel levő közönségnek nagyon zokon eshetik a zaj és lárma, melyet e rakoncátlan tömeg a szinkör közvetlen közelében okoz.

Másik szindarab, melyet látni szerencsénk volt a „Bácsi vagy a szerelmes család" igen jó, talpraesett vigjáték 3 felvonásban, melynek főbecsét az ügyes compositió és a még ügyesebb végfejlődés emeli.

Ezen darab előadásakor meggyőződtünk arról, hogy Váradi szintársulata megérdemli a pártfogást, oly ügyesen s élénken volt előadva e darab, hogy a közönség teljes megelégedéssel távozott; különösen kiemelendő Hegyesi a (Bácsi) kinek játéka oda illett volna bármely szinpadra; annyival inkább meglepett ez előadás bennünket, mert tulajdonképen erre nem is készültek, a menyiben ezen estére a „Tücsök" czimü darab volt kitüzve, hanem egyik főszereplő hirteleni betegsége gátolta meg annak előadását.

Már hiszen olvastam e társulat ellen egyik nagyváradi lapban holmi gáncsoskodó czikket, de ugy látszik az iró csak csupa kötekedő természetéből kifolyólag kritizál, meglehet hogy Párisban (álmában) ennél különb társulatot is látott, de Székelyhidon bajosan, s ne sajnálja meggondolni azt is hogy egy vidéki szinigazgatónak mindig becsületére válik az, ha olyan közönségnek mint a székelyhidi annyi élvezetes estét tud szerezni; a paraszt gazda, midőn kocsisa a lószerszámot nem jól rakja fel, megszokta azt mutatni hogy kell, a kritikus ur is mutassa meg hát hogy kell játszani, bizony elmegyünk megnézni magunk is.

Hegyközi.

— ***Vidéki hirek.*** **Főuri eshüvő.** Páczinban f. hó 10-én ment végbe gr. Forgách Lászlónak esküvője b. Sennyey Elzával, b. Sennyey Lajos leányával. **A Dugonics-szobor** tegnapelőtt délben érkezett meg Szegedre s még az nap esti órákban állittatott fel a piedestálra, **Öngyilkosság** Görög Péter rókusi kőmives o hó 14-én a temetőben neje sirjánál. a kit két hónap előtt temetett el, pisztolylyal meglőtte magát. **A dorozsmai** tüzkárosultak javára egy jótékonyczélu tánczvigalom összesen 230 frt 25 krt jövedelmezett. **Nagyváradon** a dalárda Szegedre indulásakor Cristophori Teréz kisasszonytól egy szép koszorut kapott.

Török-Szerb háboru.

A keleti eseményekről legujabban semmi különösebb hirek nem érkeztek. Belgrádban, mint a „P. N". irja, csak az látszik bizonyosnak, hogy Milán fejedelem kész a Risztics kormányt elbocsátani, ha a conservativek uj miniszteriumot képesek alakitani. Egyebekben azonban a helyzet nem igen tisztult. Ma többfelől azt jelentik, hogy Milán fejedelem a háborut folytatni kivánja s hogy még szó sincs a békekötésről. Az uj kormány állitólag még nem a békét jelenti, s egy távirat szerint Vrbicza Masa senator s a montenegrói fejedelem, valamint a boszniai és herczegovinai lakosok sohasem fognak békét kötni a portával; vagy elpusztulnak, kiüzik a törököt az összes szerb ajku tartományokból. A szláv világ pénzzel támogatni fogja a küzdő testvéreket. Nehány szerb falu megszállása még nem jelenti a szerb hadak vereségét. A montenegróik gyors menetekben Djeladdin pasa ellen nyomulnak, megverik őt, s megszállják Ó-Szerbiát. Szerbia és Montenegró népéhez a két fejedelem közös proclamatiót fog intézni, mely kijelenti, hogy a háboru a végletekig fog vitetni.

Mindezen hirek azonban ugy látszik kevés hitelt érdemelnek. Tény az, hogy Milán hely zete igen válságos, de az tény, hogy ő maga melegen akarja a békét s mihelyt Risztictől megszabadul, talán képes lesz akaratát érvényre is emelni. A mi a nagy hatalmak közvetitését illeti, bécsi diplomatiai körökben az a nézet uralg, hogy a küzdő felek egyikének kérelmére is megkezdődhetik a mediatio, de azután egységesnek és közösnek kell lennie.

Párisból azt jelentik, hogy Milán fejedelem már kikérte Anglia és Oroszország közbelépését s ezenkivül felhivta a párisi, bécsi, berlini és római kormányokat, hogy támogassák a mediatiót. Decases herczeg, a mint mondják, azonnal helyeslőleg válaszolt. Mi igaz ez ellentétes hirekből, azt most még nem lehet megitélni.

Annyi bizonyos, hogy Szerbia számára a csatatéren immár vajmi kevés babér terem. Legalább is 90,000 török katona jelentékeny tüzérséggel nyomul a Morava völgye ellen s akármily lassan halad előre, végül mégis oda fog érni. Ali Saib basa mintegy 20,000 emberrel és 22 ágyuval délről északra Kruseváczon át, Achmed Ejub pasa Banyán, Osman pasa Paracsin felé halad. A két utóbbi közt az összeköttetés már helyreállt, a mennyiben Hassan pasa egy dandárral Knyazeváczból Zajcsár felé indult s ottan Osman hadával egyesült. Ez utóbbi mint most már bizonyos, csak nehány ezer embert küldött északra, kik Negotint és Kladovát s az egész Duna mentét Brza-Palánkáig már megszállották.

UJDONSÁGOK.

* **Király ő felségének** nehány nap mulva leendő születes napját, városunkban is megünnepelik, e napon reggel 8 órakor az ugynevezett mükedvelő dalárok a névnap tiszteletére a nagytemplomban fognak nehány dalt elénekelni.

* **Jókai Mór,** mint értesülünk, a mai déli vonattal utazott keresztül városunkon. A pályaudvarhoz számosan mentek, hogy megláthassák a hirneves regényirót. Jókai most Erdélyországból jött, a hol több hét óta tartózkodott, tárgyakat szerzendő az „Egy az Isten" czimü regényéhez.

* **Beküldetett.** T. szerk. ur! Már rég idő óta figyelemmel kisérem a rendesen István király ünnepélyére Budapestre menő kéjvonatot. Lehet mondani, hogy majd minden évben több és többre rug az utazók száma, ugy hogy ott az indóházba alig férnek meg. Ez még megjár, de midőn a jegyváltásra kerül a dolog, akkor valódi harcz és borzasztó tolongás keletkezik, annyira, hogy minden békeszerető ember menekülni szeretne, és eltart addig, mig a vonat majdnem már megindult, annak nem egyébb az oka, minthogy a helybeli állomásfőnök ur nem sokat törődik a közönség kényelméért, már pedig ily esetben több figyelmet tanusithatna a t. főnök ur. Vagy nyittasson két kaszszát, vagy pedig ne hagyja utólsó perczre az egy kaszsza nyitását.

* **Hirdetés.** Békés-megyei Füzes-Gyarmat M.-Város felsőbb helyen megváltoztatott országos vásár napjai évenkint márt, 14., jun. 10 aug, 25 és okt. 24, megelőző vasárnap napjaira tüzettek ki és igy az első vásár 1876-ban, illetőleg a baromvásár az azt megelőző mártius 11-én a belső vasár pedig 12-én fog megtartatni. Mi ezennel mindenki tudomására hozatik. Az előljárók.

* **Borzasztó tüzvész.** Balinka, fehérmegyei falu, Székes-Fehérvártól mintegy két mértföldnyire vasárnap délután porrá égett. A tüz 3 óra tájban ugy ütött ki, hogy egy odavaló csizmadia ebéd után az udvaron levő kenderhalmazra leheveredett s pipára gyujtva elaludt. A pipa kiesett szájából s a ház közelében lévő kender meggyuladt s a házat is meggyujtotta. A tüz iszonyu gyorsasággal terjedt. Az udvarokon s a kertekben asztagokba hordott gabona még jobban elősegitette a pusztulást. Kevés idő mulva az egész falu lángban állt; oltásra gondolni sem lehetett. A hetek óta uralkodó nagy forróság mindent kiszárított. Az ingóságokat sem lehetett megmenteni. Két férfi, kik házaikból holmijokat kihordani siettek, odaégett. A balinkai plébános szakácsnéja is áldozatává lett a tüznek. A paplakba rohant, hogy onnan apróságokat hozzon ki, de visszajönni már nem birt. A füst és később a láng megölte. — A nép bosszuja iszonyuan nyilvánult a tüz okozója ellen. A csizmadiát, ki gondatlansága miatt ily nagy veszélyt hozott a falura, beledobták a tüzbe. Oda égett. A tüz egész délután tartott és csak este ért véget, midőn két cserépzsindelyes ház kivételével már minden épületet megemésztett és nem talált több pusztitani valót. A falu 70—80 házból állt. Nem lehetett megmenteni sem a templomot, sem az iskolát. Az égő templomból az öreg plébános életveszély közt hozta ki a szentséget. A termés is a lángok áldozata lett, a falu koldusbotra jutott. A házak legtöbbnyire vályog-épületek voltak és zsupfödéllel ellátva. A házak közül csak igen kevés volt biztositva. (P. N.)

* **Friedl Adolf** vendéglőjében, a Vilmosféle helyiségben, holnap pénteken este Oláh Józsi zenetársulata közreműködése mellett zeneestély tartatik, mit is a közönség todomására hozzuk, megjegyezvén, hogy e vendéglő kitünő konyhája, az ételek gyors és pontos kiszolgáltatása megérdemli a tömeges látogatást.

* **Nagyváradon** Felekiné Munkácsy Flóra asszony vendégszerepelt mostanában a közönség általános tetszése között. Elbucsuzása alkalmából a „Nagyvárad" a következőket irja: Felekiné-Munkácsy Flóra asszony, ki Nagyvárad legholtabb idényét is fel tudta villanyozni müvészetével és egyénisége varázsával, tegnap bucsuzott el a közönségtől Szigligeti „Valériá"-jában." — És e búcsu nem tartozott a közönségesebbek közé. Volt abban valami amaz intimitásból, mely az egymást megértő lelkek tulajdona, s mely igazolta, hogy a müvésznő és a n.-váradi közönség közt ily intimitás jött létre. Volt taps, koszoru, köny, lelkesedés, s hogy az est teljes legyen, voltak rózsasinpapirra nyomtatott versek is.

* **Meghivás.** A debreczeni helv. hitv. egyház tanács folyó 1876-ik év augusztus hó 19-ik napján, délután 3 órakor gazdasági szb. ülést tart, melyre az egyháztanács tagjai meghivatnak. Ugyancsak az egyháztanács folyó hó 20-án közgyülést tart. Tárgyak: A nőnöveldénél tervezett épitkezések; temető rendezés s egyéb folyó ügyek.

* **A debreczeni** sütő társulat alapszabályai a miniszteriumtól — hova megerősités végett felküldettek, a napokban érkeztek le a szokásos záradékkal ellátva. Ennélfogva a sütő társulat végképen megalakult, s mint minket értesitenek a megtartott közgyülésen az ideiglenesen megválasztott tisztviselők leköszönvén, uj választás rendeltetett el. A leköszönt tisztviselők azonban ujra megválasztattak. Kivánjuk, hogy e társulat minden tekintetben szerencsés vezkedvén, csakhamar virágzásnak induljon.

* **Czeglédi-utczán,** burgundia-utczával szegletet képező sarok épületben Vajda Károly vendéglő helyiségei jelenleg meglehetős látogatottságnak örvendenek. Az igyekezet mindenkor megleli jutalmát, mert nevezett vendéglőben a konyha kiváló jósága, a borok- s egyéb nemü ételek és italok gyors és pontos kiszolgálása meg is érdemli a tömeges pártfogást.

* **A Bihar** irja, hogy az orvosgyógyszerész- és természettudományi egyletet, a debreczeni orvos-gyógyszerész egylet e hó 19-én tartandó nagy gyülésre személyesen meghivta, még pedig egyesülési szándékból, — a miatt már ezelőtti esztendőkben a két egylet egyet képezvén vállvetve működött s üléseit felváltva Nagyváradon és Debreczenben tartá. Időközben a debreczeni egylet feloszlott, mig a mienk közel egy évtizede derekasan működik s a szakirodalomban is számot tevő lapot tartfenn. Most, hogy a debreczeni egylet uj életre keit az egyesülésre, megtette egyszersmind az első lépést, hogy tudjuk, miszerint a helybeli egylet számos tagja, az elnök és titkárral együtt átmegys az egyesülés a közegészségügy és szaktudomány hasznára bizonyára létre jövend. Részünkről nagyon örvendünk, megyénk két tekintélyes városa szakembereinek e mozgalmán, melyből mindig üdvös eredményeket várhatunk.

LEGUJABB.

— **Widdin,** aug. 16. Magánsürgönyök jelentik, hogy Saib pasa tegnap több órai harcz után bevette Kruseváczot.

— **Belgrád,** aug. 15. Magánhirek jelentik, hogy a banjai szorosoknál ütközet volt, melyben a törökök győztek. A törökök hir szerint bevették Kladovát is. Despotovics elfoglalta Petrováczot. Alimpics még mindig Bolevácznál áll; Becker ezredes fogja felváltani a parancsnokságban. Merkus kisasszonyt eltolonczolták a Drina-seregtől, állitólag mert összeveszett Alimpicscsel, kinek tétlenséget vetett szemére.

— **Belgrád,** aug. 16. A skupstina állandó bizottsága tegnap több órai ülést tartott, melyben sokan a béke mellett nyilatkoztak. Hosszu, heves viták után, melyekben a miniszterek nem vettek részt, elhatározták bevárni a a Drina-seregnél időző bizottsági tagokat és csak akkor határozni, ha a bizottság teljes számban lesz együtt.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

Gyárak váczi boulevard 41. és 42. sz.

MAGYAR KIRÁLY UDVARI MÉRLEG SULY-GYÁRAK

SCHUCK és SCHLICK

Budapesten,

Fiók gyár király-utcza 92. szám.

Legolcsóbb gyári árak mellett ajánlanak mindennemü **tizedes és serpenyö mérleget,** valamint minden ezen szakmához tartozó **méter gyártmányt;** vörösréz, sárgaréz, vas, bádog és fából. **Minden gyártmányunk** a budapesti főhivatal által **megvizsgálva és törvényesen hitelesitve vagyon.**

Árlapok ingyen szolgáltatnak.

Raktár király-utcza sarkán.

Atalakitások méterrendszerre, valamint javitások a legolcsóbb áron eszközöltetnek. 178 8—10

Ocska anyag készpénz helyett fogadtatik el.

Raktár váczi boulevard 33. szám.

Dr. Handler Mór

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint:

MAGÖMLÉSEKET

az **ingerlékeny gyengeséget,** az **ondófolyást** különösen a

TEHETETLENSÉGET

(elgyengült férfierőt)

2) **hugycsőfolyásokat (még oly idülteket is)**

a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban,

3) **hugycsőszükületeket,**

4) friss és idült nyúkfolyásokat **nőknél,** az ugynevezett **fehér folyást** és az onnan eredő

magtalanságot

5) **bőrkiütéseket,**

6) a **hugyhólyag betegségeit** és **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponkint: d. e. 10 órától 1-ig, d. u. 3-órától 5-ig és este 7 órától 8-ig.

Lakik Pesten, belváros, kigyó- és városházutcza sarkán 2-ik szám a ROTTENBILLER-féle házban.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

M. k. engedélyezett katona-intézet

Budapesten.

Az intézet következő osztályokból áll:

I. Előkészületi tanfolyam az egy évi önkéntesi vizsgálatra.
II. Tartalék tiszti vizsgálat.
III. „ Honvéd „
IV. Tényleges hadapród vizsgálat.
V. 4 osztályu hadapródi iskola, melybe 13 éves növendékek felvétetnek és tiszti vizsgálatra előkészittetnek. — Kezdődik oct. 1-én.

Kivánságra ez intézetben a növendékek lakást és élelmizést is kapnak. Értesitvény, programm és beiratások az igazgatónál.

Heimerle Ferencz

3 Korona-utcza.

324 1—10

RÖSER N.

nyilvános polgári és kereskedelmi tanodával egybekötött növeldéje.

Budapest, országut 4. sz.

Az intézet törvényszerüleg berendezett 4 osztályu polgári, 3 osztályu kereskedelmi középtanoda és finöveldéből áll.

Azon ifjak, kik a polgári reáliskola, vagy algymnasium 4 alsó osztályát jó sikerrel bevégezték vagy ennek megfelelő felvételi vizsga letét által érettségüket beigazolják az intézet első osztályába vétetnek fel s a 3 felső osztály bevégzése után azon joggal élhetnek, hogy mint egy éves önkéntesek katonai kötelezettségüknek megfelelhetnek, a nélkül, hogy magukat külön vizsgálat alávetni lennének kötelesek.

A növeldében a növendékek személyes felügyeletem alatt állnak s tanulmányaik külön figyelemmel kisértetnek. Oktatási nyelveh: Magyar és német. Azonkivül tanittatnak a divatos idegen nyelvek is. Programmot kivánságra bérmentve és ingyen. Az iskola év f. e. szept. 1-én kezdődik, a beirarások aug. 20-tól fogva mindennap történnek.

323 1—10

Tisztelt hölgyvilág!

Azon élénk kereslet, melyben jóhirnevü disz- és kész női-ruhaüzletemet a t. cz. uraságok évek óta részesitik egészen a mai napig, arra bátoritott, hogy áru-csarnokomat és dolgozó-helyiségemet a legelegánsabban és finom izlés tekintetében, a legmagasb kivánalmak is a legnagyobb mértékben eleget tenni.

Árjegyzék:

Menyasszonyi öltözék, faile-ből vagy bármily szinü atlaszból 70—100 frt. Ugyanaz a legfinomabb elkészitéssel, myrthusokkal diszitve 120—160 frtig. **Séta- és társasági öltözékek,** faile-ből 70—150 frtig. Ugyanaz különböző divatu kelmékből 30—80 frtig. **Házi öltönyök** 15, 18, 20—25 frtig; ugyanazok lencsés tüllből, szépen diszitve 16, 20—50 frtig. **Kisköpeny** (Umhüllen) legujabb alaku, double-cachemir, és double-ternó 12, 15, 18, 20—60 frtig. **Eső- és utiküpeny,** lngujabb divatu, uri kaput alskra, 15, 18, 20—25 frtig. **Uti ruhák** 20, 25, 30—50 frtig.

Vidéki megrendeléseknél régi derekat és a ruha elejének hosszuságát jelző mértéket kérünk.

Különösen elegans és izléses **ara öltözékek** megrendelésére hivom fel a t. hölgyközönséget, üzletemet e tekintetben a legbátrabban ajánlhatván. Birtokomban számtalan oly ajánló levél van, melyek e nemben jó hirnevemnek a leg nagyobb becsületére válnak, s a melyeket kivánatra kész vagyok felmutatni, illetőleg megküldeni.

Mély tisztelettel

RÓZSAI, Confectioneur.

Deák-utcza 5. szám.

255. 1—3

Dr. Mezőffi Manó

orvos tudor, szülész és fogász. Lakik nagyujutcza 1702. sz. a. a Konrád-féle házban.

Rendel **kül s belső betegségben** délelőtt 11-től 1-ig.

Fogmütéteket végez ugymint **fogfájás megszüntetését** (ideg megölés,) **fogkötisztitást, odvas fogak kitömését** (plombirozás) s fograkást, délután 3-tól 6-ig. 296 3—?

Valódi selmeczi pipák

főraktára

Weck Adolf

első magyar piparezelő gyárában

Budapest, 3 dob-utcza 19. sz. a.

a hol mindennemü pipák, dohányzó eszközök, csatok és szijcsatok a legnagyobb választékban ugy nagyban, mint kicsinyben bécsi gyári áron kaphatók. 272 4—6

Figyelemre méltó!

El a deficzittel!

czim alatt egy röpirat jelent meg magyar és német nyelven.

Irta **Deutsch Gerson.**

Ezen müvecske népies nyelven irva, a pénzügyi napi kérdésekkel foglalkozik és javaslatot ajánl a deficzit eltávolitására, minden ujabb adó felemelés és kölcsönkérés nélkül.

Egyes példányok kaphatók e lap kiadó hivatalában, ára 12 kr.

50 darab megrendelésnél 4 frt
100 „ „ 7 „
100 „ commissióba 9 „

Megrendelések és előpénzek Schönfeld S. Budapesten, ó-utcza 5. szám alatt intézendők.

275 5—6

Kéjutazóknak.

Vasutra szóló

VISSZAMENETI-JEGYEK

vétetnek és eladatnak, **Bécs, Stadt Fleischmarkt 7. sz.**

320 2—2

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, nyomatott a részvény társ. könyvnyomdájában. 1876.